

ПАСЛЯ 50?

Аляксандр ТАЎСТЫКА.

«Звязда»: На якую дапамогу ад дзяржавы могуць разлічваць тыя, хто шукае работу пасля 50?

Вікторыя УСОВІЧ:

— Дзяржава забяспечвае дадатковыя гарантыі ў галіне садзейнічання занятасці грамадзянам, якія не могуць на роўных умовах канкураваць на рынку працы. Да гэтай катэгорыі адносяцца таксама і асобы перадпенсійнага ўзросту — за два гады да наступлення ўзросту, які дае права на пенсію на агульных падставах. Устаўляецца броня на прадпрыемствах і арганізацыях. Так, на гэты год для асоб перадпенсійнага ўзросту ў Мінску было забраніравана 188 працоўных месцаў. У гэтым выпадку наймальнік не можа даць неабгрунтаванай адмовы кандыдату.

У мэтах павышэння канкурэнтаздольнасці на рынку працы мы прапануем таксама праходзіць навучанне. Сярод усіх залічаных сёлета на вучобу грамадзян, старэйшых за 50 гадоў, — 21,4 працэнта.

Алег ЛІСЕЙЧЫКАЎ:

— Штогод каля 500 беспрацоўных, у тым ліку і па накіраванні ад службы занятасці, праходзіць навучанне ў інстытуце. Мы арганізуем перападрыхтоўку на базе вышэйшай адукацыі па такіх спецыяльнасцях, як праграма забеспячэнне інфармацыйных сістэм, бухгалтарскі ўлік і кантроль прамысловасці, лагістыка, кіраванне персаналам. Рыхтуем таксама прадстаўнікоў рабочых прафесій. Увогуле ў інстытуце больш за 40 відаў адукацыйных праграм. Ёсць курсы працягласцю ўсяго тры-чатыры тыдні — камп'ютарная графіка, спецыяліст па арганізацыі закупаў, тэсціроўшчык праграмага забеспячэння.

Мы падлічылі, што ў нас сёлета амаль 16 працэнтаў з тых, хто праходзіць навучанне, — гэта людзі за 50. Сярод спецыяльнасцяў, якія асвойвала гэтая катэгорыя, лідзіруюць «кладаўшчык», «прадпрымальніцкая дзейнасць», «асновы камп'ютарных тэхналогій». У адукацыйным працэсе трэба ўмець працаваць з такімі людзьмі, настроімі на вучобу, на тое, што ў іх усё атрымаецца. Таму нашы выкладчыкі выступаюць адначасова і ў якасці псіхалагаў. Пры сустрэчах з навучэнцамі я ім заўсёды кажу: «Вы здзейснілі падзвіг». Таму што сесці за парту пасля 45 і асвойваць новыя прафесіі — гэта ня проста. Мы, дарэчы, прыцягваем у якасці выкладчыкаў яшчэ і спецыялістаў з вядучых фірм, якія могуць убачыць будучыя кадры для сябе.

«Звязда»: Адзін з варыянтаў не застацца без работы — стварыць працоўнае месца самому.

Наталля ДОЛБІК:

— Адрозніваю хачу сказаць, што ў нас дзяржава дае дадатковыя і іншыя льготы пенсія-

Алег ЛІСЕЙЧЫКАЎ.

нерам, якія адкрываюць сваю справу. Той, хто пра гэта ведае, разумее, што ён больш канкурэнтаздольны на рынку як прадпрымальнік. Ва ўзросце 50+ адкрываюцца новыя магчымасці. Нашы выпускнікі арганізавалі бізнес у такіх кірунках, як рамонт, будаўніцтва, вытворчасць корпуснай мэблі, гандаль.

Цяпер на многіх прадпрыемствах ідзе рэструктурызацыя, дзесьці патрабуецца дадаткова масавае вызваленне работнікаў. Гэта працэдура мусіць быць сацыяльна адказнай. Таму што тыя людзі, якіх скарачаюць, часта баяцца за сваю будучыню, не зусім упэўненыя ў сабе. А пасля курсаў па прадпрымальніцтве разумеюць, што могуць самі стварыць сабе працоўнае месца і атрымліваць ад работы задавальненне. Адукацыя дае час спыніцца, пачуць новыя ідэі, па-іншаму паглядзець на сітуацыю. Мы вывучалі замежны вопыт: многія людзі, якія аказаліся вызваленымі, адкрылі для сябе новае жыццё. З іх больш за 83 працэнтаў засталіся задаволеныя тым, што іх скарацілі на заводзе.

«Хочаш добрую вакансію — павышай сваю кваліфікацыю, прынамсі, не адставай ад моладзі. Сёння гэта вельмі складана. Тут як у прымаўцы: каб заставацца на месцы, трэба бегчы».

Службы занятасці аказваюць прадпрымальнікам-пачаткоўцам яшчэ і фінансавую падтрымку. Памер субсідыі — 11 бюджэтных працэнтаў мінімуму для горада, 15 — для сельскай мясцовасці, 20 — для людзей, якія адкрываюць інавацыйныя кірункі.

Святлана ЛЯВОНЧЫК:

— У Мінску са 136 беспрацоўных, якія атрымалі з пачатку года субсідыю на арганізацыю прадпрымальніцкай дзейнасці, старэйшых за 50 — дзевяць чалавек. Адзін займаецца рэкламай, другі — швейнай вытворчасцю, трэці праводзіць рамонтныя работы. Астатнія знайшлі сябе ў гандлі ці аказваюць паслугі ў галіне будаўніцтва. Гэта той выпадак, калі ўзрост і адпаведна вопыт працуюць на самаго чалавека.

Эльвіра ПАЛУЯН:

— Мне ў 40 гадоў скарацілі на рабоце. Была настаўніцай фізкультуры ў школе. Паколькі на той момант мы з сям'ёй ужо жылі ў вёсцы, з галавой падалася ў сельскі турызм. Я з ліку тых, хто рады, што яго звольнілі і што пачалося абсалютна іншае жыццё. Ужо восем гадоў я гаспадыня сядзібы сельскага турызму «Настачка». Захапляюся, што ў нас дзяржава дае падатковыя і іншыя льготы пенсія-

Наталля ДОЛБІК.

курсы па прадпрымальніцтве — хачу цяпер у дапаўненне да сядзібы адкрыць фермерскую гаспадарку па вырошчванні каліфарнійскіх чарвякоў. Яны дапамагаюць перапрацоўваць бытавыя адкіды, угнойваць глебу — потым на ёй усё лепш расце.

Для людзей за 50, дарэчы, якія жывуць з горада, ёсць яшчэ адзін варыянт працаўладкавання. Я кантактую з рамеснікамі і ведаю, што некаторым з іх патрэбны памочнікі. Так, адна знаёмая ўмее рабіць славянскія абярэгі — ёй не хапае менеджара, які зможа ўпакаваць гэта прыгожа ў каробачку і прадаць.

«Звязда»: У чым плюсы работнікаў старэйшага ўзросту? На якіх пасадах лепш спраўляецца моладзь, а дзе больш карысным будзе спецыяліст пасля 50?

Святлана КАРАСЦЯЛЁВА:

— Прафесія для маладых — напрыклад, спецыяліст па продажы: на гэтым месцы звычайна бачаць юнака. Старэйшае пакаленне можа гэтым займацца, але не хоча. Цяпер запатрабаваны начальнікі аддзелаў па продажы, якія маюць інжынерную адукацыю, але людзі з вопытам не зацікаўлены ў перавучванні. Маркеталаг таксама спецыяльнасць для моладзі. Сама прафесія з'явілася не так даўно, таму старэйшыя людзі рэдка валодаюць гэтымі пытаннямі і адпаведна з меншай верагоднасцю могуць прэтэндаваць на пасады, звязаныя з маркетынгам. Тая ж сітуацыя з вакансіямі па кіраванні персаналам. На іх часта просяцца тыя, хто ўсё жыццё адпрацаваў у аддзеле кадраў, але гэта іншая спецыфіка, таму трэба асвоіць яшчэ пэўныя аспекты.

А вось бухгалтар, я лічу, цэніцца ад 40 гадоў і вышэй, пры ўмове, вядома, што ён валодае камп'ютарам. Работнікі старэйшага ўзросту будуць у прыярытэце ў галіне будаўніцтва, асабліва на топаўныя пазіцыі. Нядаўна адна фірма шукала спецыяліста для гэтай сферы. Там адрознілі маладзейшыя за 55 дакладна не падыдзе.

Мы, дарэчы, рэкамендуем нашым работодаўцам звяртаць увагу або на вельмі маладых, адрозніваюць іх ад старэйшых, саіскальнікаў або на спецыялістаў перадпенсійнага ўзросту: яны прэтэндуюць на больш нізкую заробатную плату. А кандыдаты ад 30 да 40 гадоў — самыя «дарагія».

Святлана ЛЯВОНЧЫК:

— Ёсць яшчэ шэраг момантаў, якія робяць супрацоўнікаў старэйшага ўзросту больш пажаданымі. Яны радзей канфлітуюць з кіраўніцтвам, больш цэняць сам факт наяўнасці працоўнага месца. У такіх спецыялістаў ёсць вопыт у розных галінах дзейнасці

Эльвіра ПАЛУЯН.

і вялікі стаж, таму пры прыёме на работу ад іх можна шмат чаго даведацца.

«Звязда»: Як саіскальнікам ва ўзросце правільна сябе «прадаць» на рынку працы?

Святлана КАРАСЦЯЛЁВА:

— Калі чалавек шукае высокааплачваную работу і любіць працаваць, ён яе знойдзе, а калі хоча толькі вялікі заробак, то не. Мне вельмі раздражняе, калі кандыдат кажа: «Я працаваў начальнікам і на той пасады шмат атрымліваў. Вы абавязаны мяне ўладкаваць на такую ж вакансію». Лічу, саіскальнік павінен гнутка да такіх сітуацый падыходзіць, шукаць сумежныя прафесіі, а не «наезджаць» на спецыялістаў, што яму дапамагаюць.

Ёсць пэўныя правілы, якія нельга абыходзіць. Калі чалавек перастаў вучыцца, то яго на працу наўрад ці возьмуць. Хочаш добрую вакансію — павышай сваю кваліфікацыю, прынамсі, не адставай ад моладзі. Сёння гэта вельмі складана. Тут як у прымаўцы: каб заставацца на месцы, трэба бегчы. Прыяўду свой уласны прыклад. Калі я зразумела, што паслугі рэкрутынгу цяпер не так запатрабаваныя, як гэта было да крызісу, я вырашыла асвойваць новую прафесію. Прааналізавала, якія спецыяльнасці карыстаюцца попытам, і скончыла сёлета два курсы: па інтэрнэт-прасоўванні і акадэмічным малюнку (камп'ютарная графіка). Я ведаю, што ўжо не прападу.

Работнікам трэба адэкватна ацэньваць сваю знешнасць, форму адзення і ўзаемаадносіны ў калектыве. Бо сёння праблема канфлікту паміж пакаленнямі мае месца. І калі чалавек ва ўзросце не разумее моладзь, ён можа страціць работу. Таму я вельмі рэкамендувала б старэйшым супрацоўнікам наладжаць узаемаадносіны з маладымі спецыялістамі ў сваёй галіне, каб стаць для іх аўтарытэтам і настаўнікам.

Татцяна МІХЕЕВА:

— Першае, што трэба памятаць тым, хто шукае работу ў такім узросце, — на абароне іх праваў стаіць дзяржава. Наймальнік ведае, што калі ён шосьці аптымізуе, на ім ляжыць адказнасць навучыць чалавека новым уменням. Інтэрэсы нармальных кіраўнікоў знаходзяцца ў эканамічнай плоскасці, таму галоўнае, што хвалюе іх, — ці будзе карысны работнік. Чалавек у любым узросце павінен ведаць, што ўсе дзверы адчынены. Часта ўспамінаю свой любімы адзкі анекдот: «Мама, вы такі хочаце смажанай рыбы? Тады ўстаньце і пасмажце, а не — такі ляжыце і не кажыце». Той, хто хоча, той і даб'ецца, знойдзе сабе месца, дзе будзе карысны.

Наталля ЛУБНЕЎСКАЯ.
lubneuskaya@zviazda.by

■ Зачапіла

Д. КАСКО.

«Лёс «белых

нявольніц»

(«Звязда» ад 3 снежня)

— Артыкул пра «цёмны бок» гісторыі нашай сталіцы чытала з захапленнем. Звычайна такія тэмы замоўчваюцца, але ж нельга адмаўляцца, што гэта было. А так цікава даведацца пра факты, аб існаванні якіх нават не падазраваў. Асабліва прыемна, што матэрыял не нагадвае аб «жоўтых» выданнях, такая неадназначная тэма пададзена вельмі прыстойна. Калі паеду наступны раз у Мінск, абавязкова больш уважліва пагляджу на тыя месцы, якія згадваюцца ў артыкуле. Дзіўна ўсведамляць, колькі эпох змянілі адна адну і знаходзіць іх адбіткі ў абліччы горада. Хацелася б, каб у газеце было больш гістарычных матэрыялаў аб розных кутках Беларусі.

Татцяна Арцёмаўна, г. Заслаўе.

Н. ЛУБНЕЎСКАЯ.

«ЗаПРАГРАМАваць на жыццё»

(«Звязда» ад 3 снежня)

— Мае дзядуля і бабуля былі інвалідамі па слыху. Дзяржава магла ўладкаваць іх толькі на завод, дзе дзед і адпрацаваў усё жыццё. Сёння на прамысловых прадпрыемствах не хапае работы нават для здаровых людзей. Таму добра, што з'явіліся такія курсы і людзі з інваліднасцю змогуць быць фінансаво больш незалежнымі. Тым больш, ідэя ляжыць на паверхні: цяпер многія працуюць аддалена, і для тых, хто не можа выехаць з дому, гэта самы аптымальны варыянт. А Аляксандр Макарук робіць нешта неверагоднае. Паспехаў яму!

Ганна, г. Мінск.

Н. ШЧАРБАЧЭВІЧ.

«Па слядах Страціма»

(«Звязда» ад 6 снежня)

— Блукаючы па мінскіх «адрасах Багдановіча» і ўважліва чытаючы гісторыі з жыцця Максіма, цяжка было пазбавіцца ад прафесійных заўваг да таго ці іншага месца. Вось напрыклад, помнік паэту раней стаяў тварам да вуліцы Янкі Купалы і Верхняга горада, па галоўнай восі опернага тэатра. Ён нібы паглядаў акурат на вельмі прыгожую панараму Верхняга горада, якую я стараюся не абмінаць, едучы кожны дзень на працу ад Нямігі ў бок Камароўкі. І вось зараз помнік перанесены — замест яго стаіць каскад ад фантана. І добра, што паставілі скульптуру Багдановіча на вуліцу яго імя, але кепска, што больш не праглядаецца перспектыва на Свіслач, згубілася сувязь з прасторай, якая раней яднала дзве кропкі горада.

Зусім побач, насупраць помніка, на доме вісіць шылда-прысвячэнне. А ў дварыку стаіць мемарыял — на тым месцы, дзе нарадзіўся і жыў Паэт. Хоць сучасная кампазіцыя зроблена вельмі прыгожа і з густам, аднак не пакідае адчування, што на ліку прасторы, заціснутай паміж шматпавярховымі дамамі, аўтастанкамі, сметнікамі і спортпляцоўкай губляецца значнасць асобы Багдановіча. Бо некалькі не паварочваецца сказаць: «Вой, гэта месца прысвечана зусім маладому дзядзьку, які стаў адным з бацькоў беларускай паэзіі».

Ці вось яшчэ, пра «Беларускую хатку», дзе месціцца філіял літаратурнага музея. Цудоўны дамок — прыклад архітэктуры канца XIX — пачатку XX стагоддзя. І ў нашае XXI стагоддзе ў музеі ў цэнтры горада няма прыбіральных (!), няма нават халоднай надворнай прыбіральні! А пра такія ляпы, як непрыгожыя накрывкі над вентыляцыйнымі камінамі ці водаадлівы казыркой над часовымі драўлянымі ганкамі, нават гаварыць не хочацца — гэта зусім непрымальна для музея такога ўзроўню...

Зміцер Савельеў, архітэктар, г. Мінск.

С. РАСОЛЬКА.

«Карова прыватная. А клопат пра яе?»

Ці павінен ветурач сельгаспрадпрыемства аказваць дапамогу хворай жывёле з падворка вяскоўца»

(«Звязда» ад 7 снежня)

— Памятаю, што ў дзяцінстве, калі бацькі трымалі гаспадарку, ніякіх праблем з лячэннем жывёлы ў выпадку неабходнасці не ўзнікала. Была патрэба — звярталіся да бліжэйшага ветэрынара і адмовы не гучала. Ніхто з вясцоўцаў, мабыць, і не ведаў пра існаванне нейкіх там нарматыўных дакументаў: прасілі проста па-людску. Ды і ветэрынар разумее, што акрамя яго ніхто прыватніку ў бядзе не дапаможа. Мой стрыечны брат не давучыўся на ветэрынара, але і ён у меру сваёй кампетэнцыі заўсёды адгукаўся на простыя просьбы паглядзець сабаку ці ката. Канешне, здараліся ўсяляк. Неяк улету, у самую спёку, нечым атруціліся дзве нашы ўжо доволі вялікія плямистыя свінні. Вядома, зноў паклікалі ветэрынара, але ён нічым ужо не змог дапамагчы. Бацькі, памятаю, былі ў распачы, але спецыяліста ніхто не вінаваціў. Ветурачу, бывала, і кавалак свежыны адносілі, калі білі свінню. І гэта ўспрымалася цалкам нармальна, як звычайная чалавечая падзяка. Мабыць, раней той самай людскасці было больш? Цяпер заведзена кіравацца найперш літарай з паперкі. Вось у гэтым мне бацька галоўная праблема...

Міхась, Чэрвеньскі раён.

